

Prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta
Instytut Polonistyki Stosowanej UW

Opinia promotorska o rozprawie doktorskiej mgr Karoliny Pożogi
pt. *Diagnozowanie i ocena logopedyczna przebiegu afazji w ostrej fazie niedokrwienego
udar mózgu*

Rozprawa doktorska mgr Karoliny Pożogi – doktorantki Studiów Doktoranckich na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego – została opracowana pod moją opieką naukową w ramach prowadzonego przeze mnie seminarium: *Lingwistyczne i logopedyczne problemy czynności mowy*, w latach 2011-2017.

Rozprawa, której przedmiotem są – jak zostało to sformułowane w tytule – problemy diagnozowania logopedycznego przebiegu afazji w ostrej fazie niedokrwienego udaru mózgu, jest oparta na samodzielnie przez Doktorantkę przeprowadzonych badaniach na 120-osobowej grupie pacjentów z udarem mózgu o charakterze niedokrwienym, wyselekcjonowanych spośród wszystkich pacjentów z udarem mózgu Oddziału Neurologii Powiatowego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Starachowicach na podstawie rozpoznania lekarskiego, w ciągu od 2. do 9./10 doby od zachorowania (ss. 145-146 i 152-153 kmpr. rozprawy).

Celem głównym rozprawy była ocena przebiegu afazji w ostrej fazie niedokrwienego udaru mózgu w warunkach leczenia szpitalnego, z wykorzystaniem testu FAST (Frenchay Aphasia Screening Test) w jego wersji polskojęzycznej. Celami częściowymi były ocena rzetelności testu FAST oraz ocena jego przydatności w rozpoznawaniu afazji i monitorowaniu jej przebiegu w ostrej fazie udaru mózgu.

Praca składa się z dwóch części zasadniczych: I: *Podstawy teoretyczne. Prezentacja zagadnień. Przegląd piśmiennictwa*; II: *Badania własne, oraz Wstępu, rozbudowanego Zakończenia*. Całość uzupełnia obszerna bibliografia (około 250 pozycji), spis tabel, spis wykresów, aneks – zawierający dokumentację pracy, a także streszczenie w języku angielskim. Praca została napisana staranną polszczyzną – styl naukowy. Terminy i pojęcia występujące w pracy zostały dobrze, poprawnie objaśnione i zdefiniowane.

Część I: *Podstawy teoretyczne. Prezentacja zagadnień. Przegląd piśmiennictwa*, liczy cztery rozdziały (I-IV) i stanowi szczegółowy przegląd literatury przedmiotu w zakresie następujących problemów (por. tytuły rozdziałów): udar mózgu; afazja; afazja w ostrej fazie udaru mózgu; dynamika zaburzeń mowy u pacjentów po udarze mózgu; neuroplastyczność mózgu. Doktorantka szczegółowo i w sposób uporządkowany analizuje wybrane problemy i odpowiednio je komentuje. Przegląd piśmiennictwa – oparty na bogatej literaturze polsko- i anglojęzycznej – jest podporządkowany tematowi rozprawy i sformułowanym przez Doktorantkę celom badawczym.

Część II: *Badania własne* (rozdziały V-VII) prezentuje szczegółowo założenia badań przeprowadzonych przez Doktorantkę oraz metody zbierania, gromadzenia i porządkowania materiału oraz analizę statystyczną określonych w założeniach pracy danych. Część ta jest – podobnie jak część I – uporządkowana. Problemy badawcze zostały postawione wyraźnie, hipotezy robocze są adekwatne do postawionych pytań badawczych a sposób analizy dostosowany do realizowanych celów. Zastosowane narzędzia do stwierdzenia występowania afazji u chorych po udarze niedokrwienym mózgu w ostrej fazie oraz jej głębokości: test FAST

(Frenchay Aphasia Screening Test) oraz skala NIHSS (National Institutes of Health Stroke Scale) okazały się – w świetle dobrze udokumentowanych analiz statystycznych – narzędziami przydatnymi i rzetelnymi.

Doktorantka – według mojej oceny – zrealizowała założone cele badawcze. Udowodniła, że afazja w okresie ostrej fazy niedokrwiennej udaru mózgu jest rozpoznawalna, ale jej przebieg jest niestabilny, zmienny i zależy od wielu uwarunkowań psychofizjologicznych chorego oraz społecznych, które Doktorantka szczegółowo przedstawia w swoich analizach statystycznych. Same analizy statystyczne zostały wykonane profesjonalnie.

To, co dla mnie – jako językoznawcy, a nie lekarza czy psychologa – stanowi pewien niedosyt, to skąpy materiał językowy w postaci próbek mowy badanych osób i w związku z tym sprowadzona do minimum analiza danych niemierzalnych, ale danych, które dla logopedy stanowią podstawę projektowania indywidualnej terapii logopedycznej.

Mimo tej uwagi krytycznej, pracę oceniam jednoznacznie pozytywnie.

Józef Porayski-Pomsta

Warszawa, dnia 29 listopada 2017 roku